

Partijen willen na jaren van bezuinigen weer geld uitgeven

Na de bezuinigingen de afgelopen jaren willen de meeste partijen na de verkiezingen weer geld uitgeven. Dat concludeert het Centraal Planbureau (CPB) na analyse van de verkiezingsprogramma's van elf partijen.

Den Haag | Het CPB berekende de gevolgen en kosten als een partij in haar eentje aan de macht zou komen en alle plannen de komende vier jaar uitvoert. Elf partijen lieten hun verkiezingsprogramma doorrekenen door het Centraal Planbureau (CPB). In vertrouwelijk overleg met het CPB pasten partijen hier en daar hun plannen aan, voordat gisteren de bevindingen werden gepresenteerd.

In 2012, bij de laatste verkiezingen, domineerden de bezuinigingsvoorstellen, aldus het CPB. Nu draait de economie beter en gaan partijen weer voor geld uitgeven. Veel burgers gaan daarvan profiteren. De koopkracht gaat vooruit en er komt meer geld in de portemonnee.

Maar de maatregelen die de partijen willen doorvoeren, verschillen sterk. „Er valt echt wat te kiezen”, meent SP-directeur Laura van Geest.

Van de grotere partijen stijgt de koopkracht het meest bij de SP (gemiddeld 2,3 procent per jaar), gevolgd door PvdA en GroenLinks (1,2 procent). Bij de VVD is de stijging voor alle huishoudens 0,7 procent, maar zouden mensen met een uitkering moeten inleveren (-1,2 procent). Bij de liberalen gaan werkenden er het meest op vooruit. Bij de SP zijn het juist de uitkeringsgerechtigden die het meest profiteren.

De werkloosheid daalt bij alle partijen. Bij de SP zou de afname het grootst zijn, al is dat wel op korte termijn. Dat komt omdat de SP inzet op investeren in werkgelegenheid in de publieke sector.

Kampioen

Er zijn zoveel voorstellen en invalshoeken dat elke partij ergens 'de kampioen' in kan zijn. Elke partij ziet zijn eigen gelijk bevestigd in de CPB-doorrekeningen.

Zo verdedigt de VVD de dalende koopkracht voor mensen met een uitkering de komende jaren. De partij wil de stap van uitkering naar baan weer aantrekkelijk maken „zodat je ook ziet dat je er dan echt op vooruit

gaat”, aldus VVD-Kamerlid Mark Harbers. Bij de VVD gaan vooral werkenden erop vooruit.

De VVD trekt extra geld uit voor begeleiding van werkzoekenden door het UVW, voor bijscholing en jobcoaches. Ook willen de liberalen 20.000 plekken extra in de sociale werkvoorziening voor mensen die echt niet aan het werk komen.

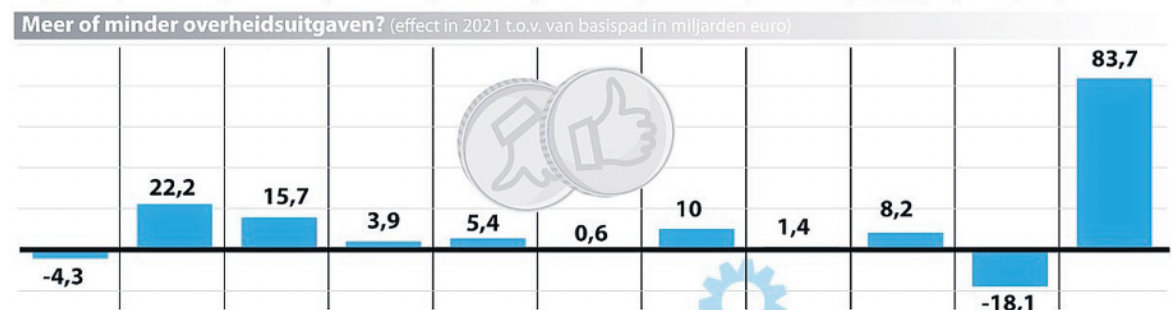
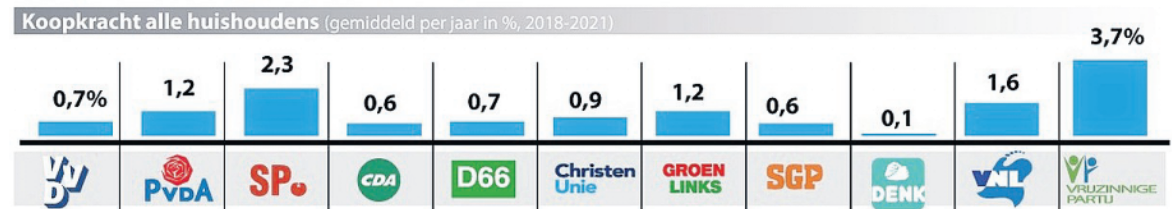
Harbers benadrukt dat de VVD de komende verkiezingen inzet op drie pijlers: forse belastingverlaging voor vooral werkenden, voor middeninkomens en gezinnen. Daarnaast meer banen en investeringen in met name defensie, veiligheid, wegen en verpleeghuiszorg.

Volgens PvdA-Kamerlid Henk Nijboer laat een blik op de sommen van de VVD duidelijk zien hoe Nederland er uit had gezien als de PvdA geen verantwoordelijkheid had genomen de afgelopen vier jaar: lagere uitkeringen voor mensen in de bijstand, hogere werkloosheid en meer ongelijkheid.

De PvdA wil dat iedereen een vaste baan, een fatsoenlijk salaris en een zeker pensioen moet kunnen krijgen, niet alleen de mensen aan de top. Nijboer: „De doorrekening van onze plannen laat zien dat dit kan.” De plannen van de PvdA leiden onder meer tot een stevige daling van de werkloosheid en extra geld in de portemonnee voor ouderen, aldus Nijboer. Hij onderstreepte dat de extra banen bij de overheid die de PvdA wil scheppen niet vergeleken mogen worden met de vroegere Melkertbanen. De PvdA wil komende jaren 40.000 banen in de publieke sector erbij. Het gaat onder meer over functies als conciërge en in de zorg.

Ook het CDA is in zijn nopjes met de CPB-sommen. Het verkiezingsprogramma van zijn partij leidt volgens CDA-senator Wopke Hoekstra tot meer banen, economische groei en koopkracht. Hij wees er onder meer op dat het CDA de basisbeurs in het onderwijs wil herinvoeren en dat het de defensie-uitgaven met 2,1 miljard wil verhogen. Hoekstra is de auteur

Koopkracht stijgt bij alle partijen

bron: cpb

nb: alleen programma's huidige Tweede Kamerpartijen doorgerekend behalve Partij voor de Dieren, PVV, Nieuwe Wegen en 50-Plus

ANP

De koopkracht gaat bij alle partijen vooruit, maar de maatregelen die de partijen willen doorvoeren, verschillen sterk

van het verkiezingsprogramma. Het CDA wil ook een belastingstelsel met twee schijven in plaats van de huidige vier. De hypotheekrente kan dan alleen nog worden afgetrokken tegen het tarief van de laagste schijf.

D66 wil de overheidsuitgaven komende jaren per saldo met 5,4 miljard euro verhogen. Vooral voor onderwijs wil de partij extra geld uittrekken: 3,8 miljard. Ook naar defensie (een half miljard), bereikbaarheid (300 miljoen) en milieu (600 miljoen) moet meer geld gaan. De lasten moeten volgens D66 met 3,4 miljard omlaag, de aardgasbaten met 400 miljoen. De partij wil onder meer bezuinigen in de zorg (per saldo 600 miljoen) en de sociale zekerheid (300 miljoen). Ook in het openbaar bestuur wordt omgebogen: 1,2 miljard.

Het eigen risico in de zorg blijft volgens de D66-plannen in stand.

Alleenverdieners

Door het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie neemt de koopkracht de komende regeerperiode met gemiddelde 0,9 procent per jaar toe. Alleenverdieners met gezinnen gaan er meer op vooruit dan tweeverdieners en alleenstaanden. Dat komt vooral doordat de ChristenUnie een belastingmaatregel die gunstig is voor deze groep verruimt. De partij wil de overheidsuitgaven per saldo met 600 miljoen euro verhogen. Meer geld komt er onder meer voor defensie (2 miljard), veiligheid (100 miljoen) en milieu (800 miljoen). Daar staan bezuinigingen in onder meer het openbaar bestuur tegenover.

De SGP investeert vooral in Defensie (3 miljard euro) en veiligheid (500 miljoen, onder meer voor wijkagenten). De partij verlaagt lasten voor gezinnen, maar de allerlaagste inkomens waaronder uitkeringsgerechtigden gaan er op achteruit. Voor zowel tweeverdieners (0,5 procent) als alleenstaanden (0,4 procent) is er een lichte plus, maar alleenverdieners gaan er met 2,7 procent veruit het meeste op vooruit. Gezinnen zonder kinderen gaan er bij de SGP iets meer op vooruit dan die met kinderen.

De SP verhoogt de uitgaven voor

de zorg met elf miljard euro. De partij schaft onder meer het eigen risico af en breidt het verzekerde pakket uit en is daarmee 'kampioen' zorguitgaven onder de partijen.

Door het SP-programma stijgen de overheidsuitgaven met 15,7 miljard. De SP trekt ook 1,2 miljard uit voor onderwijs en 1,3 miljard voor veiligheid. Defensie gaat er wel een miljard op achteruit. De economie groeit volgens de berekeningen met 1,9 procent. De werkloosheid daalt van 5,5 naar 3,7 procent, maar op de langere termijn is het SP-pakket minder goed voor de structurele werkgelegenheid. De allerrijksten gaan er met de SP op achteruit, terwijl de koopkracht van de minst gefortuneerden juist stijgt.

GroenLinks wil de milieubelasting de komende jaren met achttien miljard euro verzwaren. Het gaat onder meer om een verpakkingbelasting en een kilometerheffing in het verkeer. Ook de belasting op vermogen en winst moet volgens GroenLinks omhoog. De lasten op inkomen en arbeid worden netto met 26,4 miljard teruggebracht. De overheidsuitgaven moeten van GroenLinks met tien miljard omhoog. Het extra geld gaat vooral naar onderwijs, zorg en milieu. De aardgasbaten moeten met 1,7 miljard dalen in 2021. Het GroenLinks-programma zorgt voor een economische groei van 1,9 procent.